

INDSATSPLAN FOR BEKÆMPELSE AF KÆMPE-BJØRNEKLO I BRØNDERSLEV KOMMUNE

Teknik og Miljø 2023

Indhold

Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo i Brønderslev Kommune	1
1. Indledning	3
1.1. Hvorfor en indsatsplan?	3
1.2. Fælles indsats	3
2. Lovgrundlag	4
2.1. Kontrol	4
Påbud, bekæmpelse på regning og klagefrist	4
3. Indsatsområdet	4
4. Bekæmpelsesvejledning	5
4.1. Bjørnekloens biologi	5
4.2. Overordnet bekæmpelsesstrategi	6
4.3. Bekæmpelsesmetoder	6
4.4. Tidsfrister for sprøjtefri bekæmpelse	13
4.5. Tidsfrister for bekæmpelse med glyphosat mv	13
5. Arbejdsmiljø, advarsel og sikkerhed	13
6. Læs mere	15
7. Meld observationer af Kæmpe-Bjørneklo til Brønderslev Kommune	16

Planen blev vedtaget i 2008 og revideret i 2023.

Brønderslev Kommune

Teknik og Miljø

Spejlborgvej 9

9700 Brønderslev

+45 99 45 45 45

Raadhus@99454545.dk

Sagsnr.: 01.13.29-P15-375-08 (08/375)

Titel: Indsatsplan for Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo i Brønderslev Kommune

Forside foto: Brønderslev, juli 2022: Nikolaj Ejbye Thorsen

Øvrigt fotos (hvor intet andet er nævnt): Keld Koustrup Sørensen

1. Indledning

1.1. Hvorfor en indsatsplan?

Kæmpe-Bjørneklo er uønsket af flere årsager:

- Den breder sig voldsomt
- Den udkonkurrerer alle andre plantearter
- Den er kun levested for meget få dyrearter
- Den giver alvorlige hudskader ved berøring

Brønderslev Kommune indgår som en del af en landsdækkende indsats om at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo. Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo har derfor været en fast procedure i en årrække. Med denne indsatsplan har lodsejere i Brønderslev Kommune pligt til at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo på deres egen grund.

Kæmpe-Bjørneklo er en invasiv art og hører således ikke naturligt hjemme i Danmark. Planten blev importeret som prydblade og landbrugsafgrøde fra Kaukasus sidst i 1800-tallet. Siden har Kæmpe-Bjørneklo spredt sig kraftigt i Danmark¹. Planten bliver mere og mere synlig og problematisk i særligt vores ådale og de tilgrænsende områder. Naturtilstanden forringes og den tilsigtede brug af arealerne hindres.

1.2. Fælles indsats

I mange år har stat, kommuner og private lodsejere hver for sig foretaget en delvis bekæmpelse. For at bekæmpe en plante som Kæmpe-Bjørneklo er det afgørende, at alle lodsejere – private og offentlige – deltager i at udrydde den. En samlet plan for hele kommunen er en forudsætning for en succesfuld og koordineret bekæmpelse, hvor alle lodsejere stilles lige og deltager i bekæmpelsen af planten, der er meget spredningsdygtig og derfor har et enormt potentiale for invasion.

Plantedirektoratet udstedte Bekendtgørelse nr. 17 af 13. januar 2006, som gav kommunalbestyrelser mulighed for at vedtage indsatsplaner og derigennem pålægge lodsejere at bekæmpe planten indenfor indsatsområdet. Pligten til at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo i indsatsområder gælder også, hvor det offentlige er lodsejer.

Bekendtgørelse nr. 842 af 23. juni 2017 skærper indsatsen yderligere ved at kommunen under visse betingelser, kan at fortage bekæmpelse for ejerens eller brugers regning i de tilfælde hvor ejeren eller brugeren ikke efterkommer et påbud om bekæmpelse. I tilfælde af, at kommunen påtænker at foretage bekæmpelse for ejers eller brugers regning, vil det fremgå af det fremsendte påbud.

Med denne indsatsplan er der mulighed for at gennemføre en fælles og målrettet indsats. En indsats, som forhåbentligt kan sikre, at der ikke sker en væsentlig spredning og øgning i udbredelsen af Kæmpe-Bjørneklo i kommunen. Hvis planten skal tilnærmelsesvis udryddes i kommunen, vil det kræve ekstra ressourcer med tilsyn og kontrol og aktiv bekæmpelse.

¹ Nielsen, C., H.P. Ravn, W. Nentwig og M. Wade (red.), 2005. KæmpeBjørneklo – forebyggelse og bekæmpelse. Strategi for håndtering af en invasiv plante i Europa. Skov og Landskab, Hørsholm, 44 sider.

2. Lovgrundlag

Ifølge bekendtgørelse nr. 842 af 23. juni 2017 "Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo" kan ejere af arealer med Kæmpe-Bjørneklo pålægges at bekæmpe planten. Formålet er at sikre en mere effektiv og udbredt bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo.

Ejeren har pligt til at sikre, at bekæmpelsen udføres på en sådan måde, at der på intet tidspunkt i indsatsperioden sker yderligere spredning af planten, dvs. planten må ikke sætte frø.

Bekendtgørelsen kan findes via nedenstående link:

[Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo \(retsinformation.dk\)](#)

2.1. Kontrol

For at sikre en effektiv og målrettet indsats med baggrund i indsatsplanens bestemmelser kan kommunen kontrollere indsatsen på arealer, der er omfattet af indsatsplanen. Kommunen har derfor til enhver tid, og mod behørig legitimation, adgang til arealer, der er omfattet af indsatsplanen.

Påbud, bekæmpelse på regning og klagefrist

Kommunen kan udstede påbud om bekæmpelse, hvis ikke indsatsplanens bestemmelser og tidsfrister overholdes. Kommunen skal give ejeren en frist på minimum 14 dage til at foretage bekæmpelsen. Det skal fremgå af påbuddet, hvornår kommunen vil foretage kontrol, og at kommunen kan foretage bekæmpelsen, hvis ikke fristen overholdes. Efterkommes påbud ikke, kan kommunen foretage bekæmpelsen på ejer eller brugers regning jf. §5 stk. 3. i BEK nr. 842 af 23. juni 2017.

Bekendtgørelsen fastlægger en maksimumpris, som kommunen kan opkræve af lodsejer, på 3,81 kr. pr. kvadratmeter. Maksimumprisen reguleres årligt med nettoprisindeks for januar måned.

Brønderslev Kommunes afgørelser i henhold til Bekendtgørelsen om bekæmpelse af Kæmpe Bjørneklo og efter bestemmelserne i denne indsatsplan kan påklages til Miljøstyrelsen. Klage sendes til kommunen, som videresender den med bemærkninger til Miljøstyrelsen.

Klagen skal indgives inden fire uger fra datoen for modtagelsen af afgørelsen. En klage vil ikke have opsættende virkning.

3. Indsatsområdet

Indsatsområdet er hele Brønderslev Kommunes geografiske område. Hermed er kommunen og alle grundejere i kommunen forpligtet til at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo på egne arealer.

4. Bekæmpelsesvejledning

4.1. Bjørnekloens biologi²

Planten er flerårig, kan blive op til 4-5 meter høj og har stængler med rødviolette pletter. Stænglen er 5-10 cm i diameter. Bladene hos fuldt udviklede planter er håndfligede og har opblæste bladskeder. Blomsterne er ofte hvide eller hvidgule og er samlet i en skærm. Kæmpe-Bjørneklo visner helt ned om vinteren og efterlader jorden bar.

Kæmpe-Bjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*) spredes ved hjælp af frø. En stor plante kan sætte ca. 20.000 frø, hvoraf knap en fjerdedel kan spire. Én enkelt plante vil altså kunne danne grundlag for, at et stort areal i løbet af få år dækkes af Kæmpe-Bjørneklo.

Billede 1: Kæmpe-Bjørneklo efter blomstring, Hjallerup Enge 13. juli 2007.

For ikke at forveksle planten med uskadelige arter af skærmplanter, kan du læse mere om forvekslingsmuligheder².

Frøene er flade og lette og kan blæse langt omkring. Desuden flyder frøene fint i vand, og da Kæmpe-Bjørneklo gerne vokser langs med vandløb, kan den sprede sig langt omkring i et større vandløbssystem. Kæmpe-Bjørneklo blomstrer i juni og juli. Frøene spredes fra

² Nielsen, C., H.P. Ravn, W. Nentwig og M. Wade (red.), 2005. KæmpeBjørneklo – forebyggelse og bekæmpelse. Strategi for håndtering af en invasiv plante i Europa. Skov og Landskab, Hørsholm, 44 sider.

august. Frøene kan bevare spireevnen i jorden i mindst 7-8 år. Det er derfor vigtigt, at man altid forsøger at forhindre planten i at blomstre og at modne frø.

Hvis man slår planten ned i løbet af vækstsæsonen, kan den sætte såkaldte panikskud fra roden. Skuddene sætter nogle gange blomster med et senere blomstringstidspunkt end hovedplanten. Derfor er opfølgning på bekæmpelse foretaget i foråret og tidlig sommer vigtig.

Kæmpe-Bjørneklo er en hårdnakket plante. Den skal bekæmpes i flere år i træk før alle planter og frø i jorden er udryddet.

4.2. Overordnet bekæmpelsesstrategi

For at opnå en effektiv bekæmpelse skal alle bjørneklo bekæmpes. Den enkelte plante skal dø, inden den når at sætte frø. Hvis planten når at blomstre skal blomsten afklippes og destrueres.

- Blomstring bør undgås
- Ingen frømodning må forekomme

4.3. Bekæmpelsesmetoder

Oversigt over bekæmpelsesmetoder fremgår af Tabel 1, side 11. Et overblik og plan over den årlige bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo kan ses i Figur 2, side 12.

Brønderslev Kommune anbefaler anvendelse af de manuelle metoder, hvor dette er muligt, da de er mest skånsomme overfor miljøet. Anvender man Glyphosat, skal alle sikkerhedsmæssige og miljømæssige forskrifter overholdes, og der skal tages hensyn til, at bekæmpelsesmetoden ikke må være til skade for økologiske bedrifter, vandmiljøet m.v. Kun sprøjtemidler godkendt til formålet, dvs. godkendt til brug på udyrkede arealer eller specifikt til brug mod Kæmpe-Bjørneklo, kan lovligt anvendes. De godkendte anvendelsesområde fremgår af etiketten til midlerne.

6 gode råd til bekæmpelse:

- Lav en plan for bekæmpelse ved at vælge bekæmpelsesmetode ud fra bestand størrelse
- Start tidligt
- Vær vedholdende med bekæmpelsen
- Følg jævnlige op med tilsyn
- Tag hensyn til miljøet
- Værn dig selv

Rodstikning

Ved mindre bestande, enkelte planter og grupper med op til 100 planter, foretages rodstikning ved, at roden kappes 10-15 cm under jordens overflade. Der kan rodstikkes 100-300 planter i timen.

Arbejdet udføres i foråret i april-maj med opfølgning i juni. Rodstikning foretages med en almindelig spade med skarptslebte æg. Planten trækkes op og lægges til udtørring eller destrueres. Husk at fjerne eventuelle blomsterskærme, og bortskaf dem til forbrænding.

Der kan også foretages opgravning af planten med rod, hvilket er mere arbejdskrævende og tungt arbejde.

Figur 1: Rodstikning skal ske minimum 10-15 cm under jordens overflade. Kilde: naturstyrelsen.dk.

Slåning

Ved større bestande vil den normale bekæmpelsesmetode være slåning. Slåning kan for eksempel foretages med le, krattrydder, slåmaskine, bjørneklojern (bk-jern) eller slagleklipper før blomstring. Slåning skal foretages så mange gange det er nødvendigt, for at undgå blomstring og for på længere sigt at udsulte og dræbe planten. Det vil typisk være nødvendigt at slå 3-4 gange pr. sæson.

En anden mulighed er at vente med slåning til planterne er lige ved at blomstre. Så vil de have brugt så meget energi på at vokse sig store, at de ofte dør, når man fælder dem. En fare ved denne metode er, at frøene kan ligge og eftermodne på den fældede plante, eller at der i planten er så meget plantesaft, at den kan nå at sætte nye, blomstrende sideskud. Blomsterskærme bør derfor indsamles og destrueres. De fældede planter bør efter kort tid efterses for nye blomsterskærme.

Slåning bør altid følges op med rodstikning eller slåning, indtil der ikke længere er Kæmpe-Bjørneklo på arealet.

Afgræsning

Afgræsning er effektiv ved store forekomster og i utilgængeligt terræn. Det kræver imidlertid, at arealet hegnes, og at der kan findes dyr, der kan afgræsse området. Både får og kreaturer kan anvendes.

Dyrene skal sættes ud i april-maj, hvor planterne endnu er små. Husk at fjerne planter udenfor hegn manuelt.

Får er glade for Kæmpe-Bjørneklo. Særligt gotlandske pelsfår, som ofte bruges til naturplejeopgaver, er glade for bjørneklo og kan vælte store planter for at æde dem før noget andet.

Kæmpe-Bjørnekloens saft indeholder stoffer, der kan forårsage forbrændinger af huden og irritation i slimhinder. Mørkpigmenterede og pelsede hudtyper er mest modstandsdygtige, derfor anbefales det at vælge sorthovedede dyr.

Heste og kvæg spiser også bjørneklo, men husk at de skal sættes til at græsse, inden planterne bliver for store. Kvæg anbefales i øvrigt til naturplejeopgaver.

Billede 2: Afgræsning som bekæmpelse, Agersted, Voersåvej i juni 2007. Græsning er effektivt mod Kæmpe-Bjørneklo - se effekten inden for hegnet til venstre. Men husk at fjerne planter uden for hegnet manuelt og placer hegnet med omtanke, så dyrene kan holde så stort et areal som muligt fri for planten.

Skærmkapning

Ved mindre områder kan man foretage kapning af blomsterstandene ca. i juni måned efter blomstring, men før frømodning.

Denne metode bør kun overvejes som en nødløsning, hvis der ikke har været bekæmpet tidligere i sæsonen, eller hvis bekæmpelsen ikke har været effektiv.

For at forhindre frøspredning til andre områder og for at undgå en ophobning af frø i jorden fjernes blomsterskærmene. Tidspunktet for fjernelsen af blomsterskærmen er afgørende. Hvis skærme fjernes for tidligt (før fuld blomstring) vil planten sætte nye skærme, hvilket ofte vil medføre, at der dannes endnu flere frø. Hvis skærme fjernes for sent, vil der være mulighed for at frøene modnes. De afskårne skærme skal indsamles i tætte affaldssække og destrueres, da efterladte skærme kan ligge og eftermodne. De indsamlede skærme kan brændes eller afleveres på genbrugsstationen.

Metoden er mest effektiv, hvis skærmene fjernes, når den midterste blomsterskærm begynder at blomstre. Genvækst vil dog ikke kunne undgås, og planterne skal efterses for nye skærme inden frømodning.

Pesticidbekæmpelse

Det vil være bedst at undgå brugen af pesticider, men der kan være arealer, hvor det vil være praktisk og økonomisk umuligt at bruge en af de andre metoder. Det pesticid, der er mest anvendeligt mod Kæmpe-Bjørneklo, er glyphosat (Roundup m.fl.). Der er flere ting man skal være opmærksom på ved brugen af pesticider:

- Bredsprøjtning skal undgås. Brug påsmøring eller evt. punktsprøjtning.
- Alle planter skal sprøjtes/smøres, ingen må glemmes. Der skal følges op med kontrol 8-10 dage efter første behandling. De planter, der ikke viser tegn på begyndende gulning, behandles igen.
- Der skal sprøjtes i starten af juni, for at opnå en effektiv virkning.
- Pletsprøjt bladene og undgå at sprøjte så meget væske på, at den løber ned på jorden. Brug skærm på sprøjtelanse.
- Brug kun den godkendte dosering. Lad være med at overdosere eller iblande andre midler, som ikke er godkendt til bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo. Brug de foreskrevne personlige værnemidler.
- Anvendelse af sprøjtemidler bør ske med omtanke, da Kæmpe-Bjørneklo ofte findes ved og i sårbare naturtyper som vandløb, moser og lignende.
- Vær derfor opmærksom på afstandskrav til vandløb og søer. Se etiketten på sprøjtemidlet.
- Som udgangspunkt må der ikke anvendes pesticider på arealer der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3, såsom enge, moser, heder og overdrev. Kontakt kommunen, hvis du ønsker tilladelse hertil. Bredsprøjtning må under ingen omstændigheder foretages i nærhed af vandløb, søer, på våde områder og i andre naturområder. En vejledende registrering af, hvilke arealer der er beskyttede naturtyper, kan du finde på:
[Brønderslev Kommune \(kortinfo.net\)](http://Brønderslev Kommune (kortinfo.net))
Her kan du også se Natura 2000-områderne vist. Det er områder med en særlig international naturforpligtelse.
- Har du en MVJ-aftale (Miljø Venlig Jordproduktion), får du Miljøbetinget tilskud eller har indgået en plejeaftale eller andet, vil det i nogle tilfælde, ikke være tilladt at anvende sprøjtemidler. Du kan søge dispensation hos Landbrugsstyrelsen.

- Brugen af sprøjtemidler bør som hovedregel undgås i en afstand af 300 m fra drikkevandsboringer, samt i indvindingsoplande til almen vandforsyning. Oplysninger om placeringen af drikkevandsboringer og anvendelse af sprøjtemidler kan fås ved henvendelse til kommunen. Indvindingsoplande fremgår af: [Brønderslev Kommune \(kortinfo.net\)](http://kortinfo.net)
Inden for en radius af 10 m omkring drikkevandsboringer må der under ingen omstændigheder bruges sprøjtemidler.
- Det er lodsejers ansvar at diverse lovgivninger ikke overtrædes.

Til slut i denne indsatsplan kan du finde henvisninger til mere information om bekæmpelsesmetoder både med og uden kemi.

	Bekæmpelsesmetode	Anslået tidsforbrug	Bemærkninger
Få planter, < 100 planter	Rodstikning	100 planter/time (planter i 2. vækstsæson).	Arbejdskrævende, men en effektiv metode.
	Manuel slåning	100-200 planter på mindre end en time ved brug af le.	Mindre arbejdskrævende end rodstikning men også mindre effektiv.
	Græsning	Dagligt tilsyn med dyrene (se nedenfor).	Hvor fremkommeligheden er ringe, og hvor forholdene ellers taler for det, bør græsning overvejes.
	Kemisk bekæmpelse, plet-behandling	100-200 planter/time.	Metoden kræver håndholdt udstyr til rådighed og skal være i overensstemmelse med dansk lovgivning og anbefalinger for brug af herbicider. Husk afstandskrav samt natur- og miljøhensyn.
Mindre bestand, 100-1000 planter	Rodstikning	100 planter/time (planter i 2. vækstsæson)	Arbejdskrævende, men en effektiv metode.
	Mekanisk eller manuel slåning	Mekanisk slåning med slagleklipper: 0,25-1 ha/time Manuel slåning med le: Høj tæthed: 1500 planter/time. Medium tæthed: 1000 planter/time. Lav tæthed: 500 planter/time.	Metoden kræver maskineri til rådighed.
	Kemisk bekæmpelse	300 m ² /time.	Metoden kræver håndholdt udstyr til rådighed og skal være i overensstemmelse med dansk lovgivning og anbefalinger for brug af herbicider. Husk afstandskrav samt natur- og miljøhensyn.
	Græsning	1000 timer pr år for dagligt tilsyn og flytning af 170 får fordelt på ti forskellige arealer.	Bør særligt overvejes, hvis naboarealer afgræsses, og det er i naturområder.
Stor bestand > 1000 planter	Pløjning, fræsning eller mekanisk slåning	Mekanisk slåning med slangeklipper: 0,25-1 ha/time.	Kræver maskineri til rådighed. Adgangsforhold for tungt maskineri kan være begrænset.
	Kemisk bekæmpelse	0,5 ha/time.	Metoden kræver maskineri til rådighed og skal være i overensstemmelse med dansk lovgivning og anbefalinger for brug af herbicider. Husk afstandskrav samt natur- og miljøhensyn.
	Græsning	1000 timer pr år for dagligt tilsyn og flytning af 170 får fordelt på ti forskellige arealer.	Samlede udgifter afhænger af prisen på hegning, vedligeholdelse og tilsyn med dyrene. Bør særligt overvejes hvis naboarealer afgræsses og det er i naturområder.

Tabel 1: Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo i forhold til bestandstørrelse og metode.

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo året rundt

Efterår - vinter

- Få overblik over antal bestande og bestandsstørrelser
- Undersøg hvilke metoder der er velegnede
- Planlæg aktuelle bekæmpelsesmetoder
- Udarbejd bekæmpelsesplan
- Ryd krat, brombær mm, som vil genere en kommende bekæmpelse
- Søg nødvendige tilladelser
- Lav græsningsaftaler
- Etabler folde, læskure, vand m.v. på arealer, der skal afgræsses
- Anskaf redskaber og beskyttelsesudstyr

Vækstsæsonen (tidligt forår - sommer)

- Etabler græsning med dagligt tilsyn og pasning af dyrene
- Afdæk planterne
- Husk at bekæmpe planter uden for græsningsfoldene!
- Rodstik planterne mindst 3 gange
- Udfør slåning mindst 4 gange
- Skærmmkap omhyggeligt
- Udfør andre bekæmpelsesmetoder efter behov
- Før tilsyn med bestandene hver tredje uge
- Juster bekæmpelsesplaner og -metoder

Sensommer - efterår

- Gør status over årets bekæmpelse og revurder metoderne
- Planlæg næste års indsats
- Indberet gerne årets indsats og resultat til din kommune
- Afskær alle sene skærme før frøspredning
- Afslut græsning

Figur 2: Overblik over den årlige bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo. Kilde: mst.dk

4.4. Tidsfrister for sprøjtefri bekæmpelse

Ejere af arealer, hvor der vokser Kæmpe-Bjørneklo har pligt til at bekæmpe arten inden nedenstående tidsfrister:

1. bekæmpelse skal være foretaget senest d. 15. april
2. bekæmpelse skal være foretaget senest d. 1. juni
3. bekæmpelse skal være foretaget senest d. 15. juli
4. bekæmpelse skal være foretaget senest d. 15. august.

Bekæmpede bjørneklobestande bør tilses hver tredje uge, hvor der tages stilling til tidspunkt og metode for næste bekæmpelse.

4.5. Tidsfrister for bekæmpelse med glyphosat mv.

1. bekæmpelse skal være foretaget senest d. 15. maj
2. bekæmpelse skal være foretaget senest d. 15. juni og helst max 10 dage efter 1. bekæmpelse
3. bekæmpelse er i form af rodstikning og skal være foretaget senest 1. september.

5. Arbejdsmiljø, advarsel og sikkerhed

Kæmpe-Bjørneklo i god vækst indeholder store mængder saft. Saften indeholder en række kemiske stoffer, bl.a. et fototoksin, som ved kontakt med huden og sollys medfører forbrændinger og overfølsomhedsreaktioner.

Reaktionen kan ses ca. 15 min. efter kontakt. Huden er mest følsom ½ til to timer efter eksponering.

Toksinerne menes desuden at være både kræftfremkaldende og fosterskadende.

Brønderslev Kommune anbefaler derfor følgende ved bekæmpelse:

- Undgå at få saften på huden og i øjnene!
- Brug regntøj, gummistøvler, lange handsker, beskyttelsesbriller eller visir og andre relevante værnmidler.
- Brug i det hele taget syntetiske og vandafvisende materialer – også til handsker, da bomulds- og lærredstøj opsuger saften.
- Pas på ikke at klø eller på anden måde berøre ubeskyttet hud.
- Ved brug af motorredskaber som buskryddere og slagleklippere er det vigtigt, at være opmærksom på ikke at indånde saftpartiklerne og i øvrigt at undgå at få dem på huden, herunder i ansigtet. Buskrydder med snøre anbefales ikke, da den kan forårsage tåge af plantesaft.
- Bekæmp når det er overskyet eller regner og ikke midt på dagen.
- Får man alligevel saft på huden, så skyl grundigt med rigelige mængder vand, og hold området dækket for solen minimum en uge efter og brug solcreme en måned efter. Kontakt evt. læge.
- Ved etablering af hegn er det meget vigtigt, at man undgår at etablere ugræssede bræmmer så vidt – der bør hegnes med omtanke.

Agersted, juni 2007: Bekæmpet bestand af Kæmpe-Bjørneklo skyder hurtigt igen. Der skal foretages opfølgende bekæmpelse. Enkelte blomsterskærme har allerede blomstret liggende eller som dværgvækst, som det ses. Disse skærme skal kappes og destrueres.

Hjallerup Enge, 13. juli 2007: Brakmarker uden drift kan hurtigt gro til med Kæmpe-Bjørneklo. Sørg for afgræsning eller regelmæssig slåning. Sæt ind så snart den første plante ses, og inden problemet udvikler sig. Hold evt. øje med nabo-arealer, og om der er risiko for spredning herfra.

Hjallerup Enge, 13. juli 2007: Langs veje, dyrkede marker og i læhegn etableres Kæmpe-Bjørneklo nemt pga. let spredning, og at arealerne er uden drift. Kommunen vil gerne have indberetninger, hvis du har set planten, for at få en hurtig og effektiv bekæmpelse.

Hjallerup Enge, 3. august 2007: Enge uden drift kan hurtigt gro til i bjørneklo. Enge, heder og overdrev er lysåbne naturtyper, der oftest har et stort naturindhold, som vil forsvinde, hvis de ikke afgræsses eller slås. Ekstensiv landbrugsdrift er således en forudsætning for at bevare naturtyperne og et mangfoldigt dyre- og planteliv og kan også hindre, at Kæmpe-Bjørneklo etablerer sig på

Billede 3: Eksempler på Bjørneklo bestande og bekæmpelse.

6. Læs mere

Yderligere viden om Kæmpe-Bjørneklo og dens bekæmpelsesmetoder:

[Kæmpebjørneklo bekæmpelse \(mst.dk\)](#)

[Kæmpebjørneklo info om arten \(mst.dk\)](#)

[Sådan bekæmpes Kæmpe-Bjørneklo uden sprøjtegifte \(naturstyrelsen.dk\)](#)

[Praktisk bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo \(naturstyrelsen.dk\)](#)

[Kæmpe-Bjørneklo – forebyggelse og bekæmpelse \(naturstyrelsen.dk\)](#)

[Sprøjtemidler i stat, regioner og kommuner \(mst.dk\)](#)

Lovbestemmelser vedrørende bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo:

[Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo \(retsinformation.dk\)](#)

[Bekendtgørelse af lov om drift af landbrugsjorder \(retsinformation.dk\)](#)

7. Meld observationer af Kæmpe-Bjørneklo til Brønderslev Kommune

Opdager du forekomster af Kæmpe-Bjørneklo, som fremstår ubekæmpede, eller delvist ubekæmpede (med synlig skærm og/eller frøsætning), vil Brønderslev Kommune gerne have besked herom.

Ring eller skriv til Park og Naturpleje via:

[Giv et Praj!](#)

Mail: Post_Vej_og_Park@99454545.dk

Tlf. nr.: +45 99 45 46 36

Brønderslev Kommune

Materielgården

Spejlborgvej 9

9700 Brønderslev